

2.
(a)
genera profa
f

AD

ACTUM ORATORIUM,

IN

LYCEO TORGENSEI

d. 25. Septembr. XCIV.

habendum,

NOBILISSIMOS ATQVE HONORATISSIMOS

DOMINOS MUSARUM

PATRONOS, FAUTORES ATQVE AMICOS,

Ea, qva par est, Observantia
invitat

M. GODOFREDUS *Steinbrecher*
Rector ibid.

TORGÆ,

Typis JOHANN. ZACH. HEMPI.

Rudentiæ laudem haud mereri

ultimam, qui, quicquid agit, cautè agit & circumspècte: extra dubitationis aleam positum esse omnem, omnes, mente nisi capti, fatebuntur. Cui ignotum est omnibus encomiis dignissimum, quod frequens in ore laudatissimi Ducis Brunsvicensium & Lünæburgensium, AUGUSTI, gloriosissimæ memoriæ fuisse dicitur Symbolum: *Alles mit Bedacht*. Quod Iesus beatissima Serenitas mutuo accepisse videtur ab Imperatore Romano, quò quanto minor Imperio, tantò major fuit fidei, quam Christiani profiteamur, encomio, scilicet AUGUSTO, Principe itidem laudatissimo, qui prudentem cunctationem nulli non, aure quasi vulsâ, commendaturus, hoc suum fecit Symbolum: *FESTINALENTE*, dignissimum sanè, iudicio celeberrimi Adagiographi Erasmi, quod omnibus incidatur columnis, Templorum & Scholarum inscribatur foribus & aularum valvis, dignissimum, quod insculpatur annulis, ut cujusque obversetur animo, occurrat oculis, nulli non mortalium maximo futurum usui. Cui respondet Imperatoris L. VERI Symbolum: *NIHIL OBITER*, quò Ipse Ipse quemlibet, cujus ille cunqve sit fortis, sit ordinis, adhortaturus, ut res, quas suscipit, omnes cum prudenti agat morâ, cum cura agat sollicita catoque consilio, atq; in longitudinem consulendo, futura respiciat: cum istud, scitu Comici, sit sapere, non quod ante pedes modo est, videre, sed quæ etiam futura sunt, prospicere. Profectò si Alexander M. id recta secum via reputasset & consilio precibusque Amicorum, rogantium, ut liberiore Clyti sermone inter pocula offensus, exitum respiceret, paruisset, vitæ suæ Servatorem non occidisset. Ita nec plebs Amstelodami furibunda, dato iracundiæ spatio, in JOHANNEM de WITTE Pensionarium, ejusque fratrem CORNELIUM de WITTE Exconsulem, potentes ditesque viros perfidiæ quidem suspectos, non tamen convictos, anno 1672. crudelius consulisset: siquidem irruptione in carcerem, quò ipsi continebantur, factâ, opinione vel errore suo fontes protraxit, crudelissime trucidavit, trucidatos ab infami furca suspendit, laceravit, & ventre rescisso, cor & viscera distulit, digitos, nares auresque abscissis pretio vendidit, nonnulli in eam acti rabiem fuisse dicuntur, ut carnem asiam devoraverint, teste

teste TzCHIMMERO in Auct. Sleid. Quapropter, cum Theo-
 dosius Imperator non illaudatus, irâ, æquò ardentiori in Theſ-
 falonicenſes incenſus, ſeptem horum millia interfici juſſiſſet,
 à facris publicis remotus ab Ambroſio, publica fancivit lege,
 ut publica judicia & capitalium cauſarum poſt in trigeſimum ſæpe diem differrentur.
 Sic & Cujacius, nobilis ille JCTUS, propoſitas in Jure dubi-
 tationes in alium rejecit diem, addita hac ratione: *Se nolle au-
 ſoritatem tot annis in jure acquiſitam, una calida & ſeſtinata reſponſione in diſcrimen
 adducere,* teſte Eraſm. l. 6. Apoph. Sanè ſi Flacius, Profeſſor il-
 le Jenenſis, non vulgaris eruditionis, eruditionem ſuam in
 Theologia tot annis partam in conſilium adhibuiſſet, nec mi-
 nus cogitatè negaſſet: peccatum eſſe Accidens, in errore ab-
 ſardiſſimum prolapsus non fuiſſet. Qvemadmodum itaqve
 multi multa faciunt temeritate quadam ſine judicio, dicente
 Tullio: ita magnus Magni Alexandri animus tantum non ad
 cœlum effertur, at longe alia de illo ſententia eſt prudentiſſimi
 Senecæ, eundem appellantis veſanum adoleſcentem, cui pro
 virtute felix fuerit temeritas. Sanioris ſanè mentis fuit Q Ma-
 ximus Fabius, cui cata nec infelix CUNCTATIO CUNCTATORIS
 Agnomen peperit. Cum enim Hannibal *ἀνοιδος*, ille Nominis
 Romani hoſtis, Italiam mirè vexaret, laceraret, & ipſo tribus
 maximis præliis victore, imperii Romani Majeſtas in præcipi-
 ti ſtare videretur jamjam ruitura: unus ille, ut Ennius Poëta di-
 xit, cunctando rem Romanam reſtituit. Relatu digna eſt ora-
 tio, apud Livium quæ legitur. Cùm enim Paulus Flaminius &
 Varro conſules urbe jam eſſent egreſſuri, copiasqve ingenti
 ſumtu curaq; coactas adverſus Hannibalem educaturi, & Var-
 ro, homo præceps & temerarius, hoſte ſe viſo, illicò cum eo,
 collatis ſignis, dimicaturum eſſe dixiſſet: Flaminium Fabius
 graviſſimè hortatus eſt, ut Collegæ temeritati, ſibi populoqve
 Romano perniciem non dubiam attracturæ, maſcule reſiſteret
 & adverſus famam rumoresqve hominum firmus ſtaret, ſine,
 inqviens, timidum te pro cauto, tardum pro conſiderato, im-
 bellem pro perito belli vocent, malo te ſapiens hoſtis metuat,
 quàm ſtulti cives laudent.

Quamvis autem uti in aliis, ita in bello, in quo bis peccare
 non licet, Imperator caute ac cunctanter agat, ne, re malè geſtâ, ipſi
 dicendum ſit: *non putaram*, monito Tullii l. r. Off. Cap. m. 23. uti Scipio
 Africanus Major dixiſſe fertur: *Turpe in re militari dicere non putaram;* ea
 tamen cunctatio, cujus genitrix eſt ſocordia peſtorisque anguſtia,
 minimè probanda eſt. Niſi enim e. g. miles, hoſte adventante, prin-
 cipiis obſtat, ſed occaſionem rei bene gerendæ deliberando, cunctando
 præter-

prætermittit, & hoste præventus oppressusque tum demum armâ capessit: habitu triumphali armatus, via sacra nequaquam petet Capitolium, quod sanè petierit, si Axioma, tempore belli à Julio Cæsare observatum, sibi dictum putaret: *Magna consilia non diu deliberanda, sed è sequenda sunt.* Quo nomine C. Tacitus l. 1. Annal. Pompejum laudat: *quod festinato prælio victoriam hosti præripuerit.* Nam quàm facile est occasiones amittere, dicto Plinii, tam difficile easdem adipisci. Sic & in aliis rebus non paucos peccare in proclivi est. Certè Chirurgus, qui nimis cautus timidusque, lethifero vulnere curando remedia applicare vel & ense refecare, pars ne trahatur sincera, diu deliberat dubitatvè, faucis ægrique vitam vitæ exponet periculo. Ita qui alios consilio aut solatio juvare rogatus, consilia, solatia suspendit diuque nimis deliberat, cum tamen plurimum possit à consilio, nec lingua ad fundenda solatia, inepta sit, non tam cautus, quàm officii proditor sui audit. Quemadmodum igitur sub virtutum specie atque obrentu plerique sua fovent celantque vitia: ita non paucis prudentia cauta est, si negotia sub manu quæ hærent hodieque agenda sunt, in diem differunt, è quorum grege numeroque eos in primis esse deprehendimus. qui studiis humanioribus addicti diu deliberant, consultant, an hoc & illud studium in Scholis classicis sit tractandum, aut, ipsi tractando opinione se sua impares judicantes, in Academiam differendum; atque ita lectionis & scriptionis dilationi æquò plus indulgentes, nil nisi suam produunt segnitiam. Quibus probè observatis Cl. Weizius Præceptor olim in Gymnasio Hallesni meritisissimus, discipulos suos ita hortari consuevit: Dilationem ac procrastinationem perniciosissimam ingeniorum pestem, studiorum ruinam, naufragium literarum fundique scholastici calamitatem, profectum fructum omnem dissipantem, explodite, unus dies intermixtus aut dilatus perturbat omnia, seriem lectionis interruptit &c. Quare cum alii quidem regiam mediocritatis viam observantes, caute & cunctanter, quicquid agunt, agunt, alii non, ac proinde vel encomio digni, vel vituperio, vel meliora monendi: tres ex ordine Discientium juvenes, susceptâ dicendi provinciâ, in scenam ipsos producent; & quidem

I. GOTTFREDUS Etim / Guben. Lusatus
encomio dignos dicit, qui prudenter cauteque tempori inservientes nihil, vel nimium cunctando, vel se præcipitando, agunt. Uti contra

II. JOH. JACOBUS PAUCKISCHIUS, Kreifchen. Mifn.
taxat secus facientes, & denique

III. CHRISTIAN. Gottlieb Weiße / Damensis Saxo,
digrediendo ad Commissiones, ipsos monet utrerum suarum sat à ceteri, temporis rationem habeant, nec studia sua vel obiter tractando, vel procrastinando, occasionem rei benè gerendæ prætermittant, quibus ipse dictis, Lyceo huic valedicturus, subjunget Gratias, Deo ac Patronis agendas. Quamvis autem ipsa, qua de triga perorantium dictura est, materia, quippe non passim obvia nec auditi injucunda, studiosam juvenutem ad studia alacrius excolenda excitaverit; Auditorum tamen O. O. H. Auctoritas quin majus additura sit calcar, nulli dubitamus. Hunc itaque Actum Oratorium honorifica sua benevolaque Audientia ipsi ne dedignantur, obnixissime officiosissimeque obtestamur Scrib. Tor-gæ VII. Cal. Octobr. Anno O. R. cl. loc XCIV.

78 M 437

TA → 206

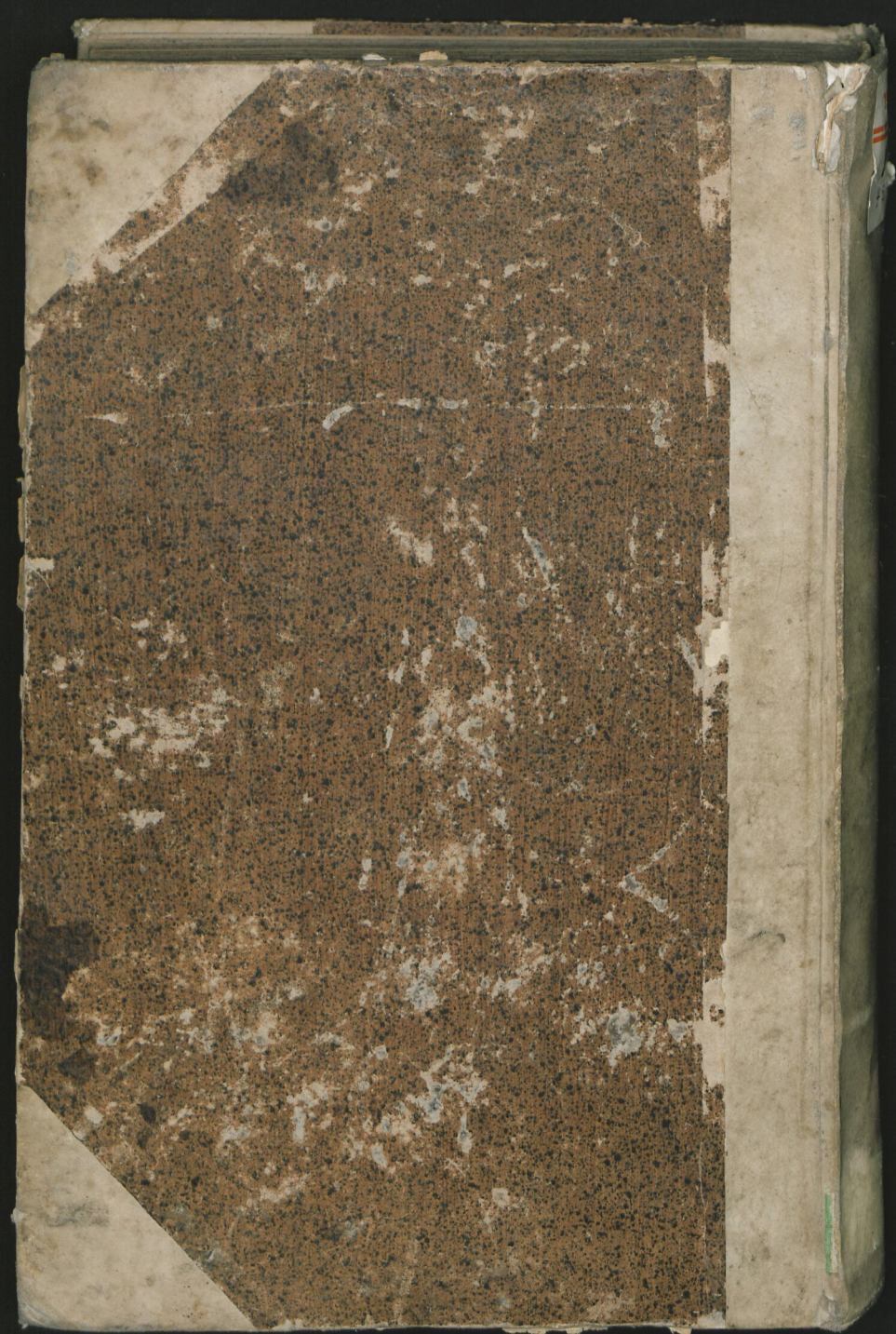
kein Rest.

nur 51. Stk voran
bisher

I

10/17

AD
ORATORIUM,

IN
 PRO TORGENSI

die 5. Septembr. XCIV.

habendum,
 S ATQVE HONORATISSIMOS

OS MUSARUM

S, FAUTORES ATQVE

AMICOS,
 quia par est, Obseryantia
 invitat

FREDUS *Steinbrecher*
 Rector ibid.

TORGÆ,
 JOHANN. ZACH. HEMPI.